

Kvinder markerer klarere end før, hvor langt manden må gå

INDBLIK

En kvik bemærkning. Et hastigt blik. Et klask bagi. Hvor går grænsen for, hvad en mand kan gøre, før det er seksuelt krænkende? Svaret er ikke entydigt, siger en rødstrømpe, en kønssociolog, en fagforeningsmand og en professor. Men grænserne er der. Det viser den seneste tids debat, siger de.

OSKAR ZACHO
MATIAS SEIDELIN

oskar.zacho@jp.dk
matias.seidelin@jp.dk

Du står på en bar. Det er sent. Og du kigger på en kvinde. Eller går måske mere drastisk til værks. Du strejfer hendes skulder. Blidt, men alligevel på en måde, så det står klart, hvad du er ude på. For nogle mænd er scenariet sikkert ikke ukendt. Nogen har måske endda givet en kvinde et klask bagi og har bagefter fortrudt, at de gjorde det. Var det at gå over stregen? Ja, vil mange kvinder mene, hvilket ikke mindst står klart, efter at flere millioner kvinder med deres historier under hashtagget Metoo på de sociale medier fra alle kanter af kloden har fortalt, hvordan de føler, at mænd har krænkede dem seksuelt. Og i dag er spørgsmålet så, hvor vi står, efter at kvinder også i Danmark i hobotal har smidt deres sexkrænkerhistorier ud på nettet. Cecilie Nørgaard er kønssociolog og har brugt de seneste dage på at sætte sig ind i #Metoo-kampagnen. Og ifølge hende betyder kampagnen, at vi allesammen skal tænke mere over, hvordan vi gebærder os over for hinanden. »Historisk i det patriarkalske samfund har det jo været sådan, at manden har haft særlige rettigheder, også når det gælder kvinder og kvinders kroppe. Den kultur er kvinderne også blevet opdraget i, hvilket forklarer, hvorfor de ikke tidligere har sagt fra. Men det gør de så nu, og det på en måde, der larmer,« siger hun. Og at historierne fra kvinderne i den forbindelse er meget forskellige, er kun naturligt, siger hun. »Folk har forskellige grænser. For nogle kvinder er det grænseoverskridende at blive rørt på skulderen en sen natteime på en bar, mens grænsen ligger et helt andet sted for andre kvinder. Det afgørende er, at det nu er blevet legitimt at sige stop,« siger Cecilie Nørgaard. Andre eksperter mener dog, at spørgsmålet er en anelse mere kompliceret end det. For hvordan skal vi som mænd vide, hvornår vi overskrider en kvindes grænse?

Den bløde mand
I 1970'erne skulle mændene f.eks. være bløde og hække og lave mad. Kønsrollerne

var i opløsning og det i en sådan grad, at manden i dag ifølge flere eksperter er blevet det svage køn. Eller som professor i anvendt filosofi Antje Gimmler fra Aalborg Universitet forklarer det, er kønsrollerne ikke længere entydige. Hun mener derfor, at diskussionen er langt mere kompleks end det, den er blevet gjort til på de sociale medier. »Man kan også blive verbalt krænkede, men der er stadig en væsentlig forskel på en bemærkning som "du har en god røv" og voldtægt. Man skal sørge for at sætte tingene i perspektiv, og på de sociale medier bliver rigtigt meget blandet sammen,« siger hun. Men hvordan håndterede man det så i tidligere tider? Var vi mænd også dengang dårlige til at sætte grænser? Spørger man forfatteren Vibeke Vasbo, er svaret et rungende ja. I 1970 var hun som ung kvinde med til at starte rødstrømpebevægelsen og Femølejren. »Også dengang hørte vi historier om mænds seksuelle krænkelser. Det var akkurat det samme som #Metoo, og jeg har da også selv oplevet, at en mand tog mig på låret i toget. Og det var altså helt tilbage i 1963! I dag er det bare blevet legitimt at sige fra. Og det er det, der er det centrale,« forklarer hun. *Men var det ikke o.k. at sige fra i 1970'erne?* »Nej, slet ikke på den måde, som denne her kampagne gør det. De stemmer var der slet ikke så massivt,« siger Vibeke Vasbo, der dog peger på, at hun mener, at kvinderne i dag er langt mere individualistiske end rødstrømperne var, da hun var ung. »Derfor er jeg også spændt på, om det fører til mere end ord på de sociale medier,« siger hun. **Et afgørende tweet** #Metoo-kampagnen begyndte, da den amerikanske skuespillerinde Alyssa Milano den 15. oktober for nu snart to uger siden en sen aften på det sociale medie Twitter opfordrede kvinder, der havde været udsat for seksuelle krænkelser, til at melde sig under hashtagget Metoo. Og det gjorde de. Og det i sådan en grad, at flere fremtrædende politikere f.eks. i Frankrig er blevet beskyldt for seksuelle overgreb, hvilket de dog selv har afvist. Alyssa Milanos tweet kom, efter at flere fremtrædende skuespillerinder forinden i en række opsigtsvækkende udtalelser havde beskyldt den amerikanske Hollywood-producent Harvey Weinstein for seksuelle overgreb. I dag rækker problemet ifølge forbundssekretær i 3F Søren Heisel dog langt videre end til de bonede gulve i Hollywood og det franske parlament. 3F organiserer traditionelle mandefag som murere og tømrere, men også tjenere i hotel- og restaurationsbranchen. »Og seksuelle krænkelser foregår også hos os. Det kan være alt fra tilråb til dumsmarte bemærkninger, skurvognssprog eller i særligt grove tilfælde deciderede overgreb,« siger han. Fagforbundet foretog således i 2015 en undersøgelse, som viste, at hele 37 pct. af

”
Jeg har da også selv oplevet, at en mand tog mig på låret i toget. Og det var altså helt tilbage i 1963!

Vibeke Vasbo,
forfatter og rødstrømpe

tjenerne på tværs af kønnene havde oplevet seksuelle krænkelser. I de seneste år har 3F af samme grund skruet op for oplysningsindsatsen over for deres medlemmer. Men Søren Heisel understreger, at også mænd kan føle sig krænkede. Således viste den samme undersøgelse i 2015, at 58 pct. af alle adspurgte mandlige medlemmer havde følt sig krænkede af berøringer, hvilket især var forekommende i restaurationsbranchen. Det samme tal for kvinderne var ikke nær så højt. Forbundssekretæren forklarer også, at han for nylig besøgte en arbejdsplads, hvor kvinderne havde sat billeder op af maskuline mænd med store muskler og klistret billeder med hovederne af de mandlige medarbejdere ind på de næsten nøgne mandekroppe. »Og uden at gå for meget ind i den sag, er det er jo ikke sikkert, at de synes, at det var sjovt,« siger han. *Så vi mænd kan altså også føle os seksuelt krænkede?* »Ork ja. Det går begge veje. Og det er vigtigt at huske, når debatten raser, som den gør nu,« siger Søren Heisel.

Et klask bagi er ikke sexchikane, mener bodegaejer. Jo, det er, mener pensionist

Voxpop

FOTOS: BENJAMIN NØRSKOV

Vivi Mains, 53 år, bodegaejer.

Hvor synes du, at grænsen går for sexchikane?

»Det er svært at sige. Det kommer an på, hvad det handler om. Jeg er selv rimelig tolerant med sådan noget. Det er jeg nødt til at være, når jeg arbejder her (en bodega, red.).«

Oplever du, at dine kunder får et klask bagi?

»Ja.«

Men det vil du ikke kalde sexchikane?

»Nej.«

Hvad er det så?

»Det er, hvis nogen begynder at stå at rage på hinanden, hvor den ene part ikke vil have det.«

Oplever du, at kvinder er blevet mere hysteriske omkring sexchikane?

»Ja. Jeg tænker, at det er lidt noget hysteri nogle gange. Der sker jo ikke noget ved at få klask bagi. Det må man forvente, hvis man går på bar eller diskotek.«

Hvornår ville du selv trække grænsen?

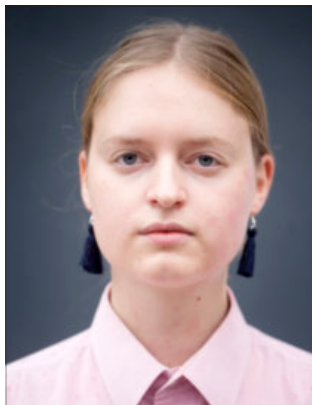
»Hvis der gik nogen herind bag ved baren, ville jeg smide dem ud. Hvis de begynder at stå og rage på mig, ville jeg smide dem ud. Hvis der kommer damer op og siger, at der var mænd, der ragede på dem, ville jeg også smide dem ud.«

Er yngre mænd mere påpasselige end ældre mænd?

»Nej, det tror jeg ikke. Jo, på nær hvis de er ædru. Så er det måske de ældre mænd, der er de værste. De ældre mænd har nok været vant til at klappe damer i røven og tænker, at sådan har det altid været. Der kunne godt være tale om en generationskløft.«

Hvad tror du, det skyldes?

»Omtale, skandaler i tv – som det, der sker i USA.«

Josephine Kjærulff, 20 år, studerende.

Hvor synes du, at grænsen går i forhold til sexchikane?

»Et klask i røven er ikke okay. Lige så snart jeg oplever det i byen, siger jeg også til folk, at det ikke er okay. Det er ens personlige sfære, hvor man overskrider en grænse, især hvis man ikke kender personen. Det er en grænse, der bliver overskredet.«

Men er et klask i røven ikke uskyldigt?

»Jeg tror, at det afhænger af den enkelte, hvor ens grænse går. Måske synes nogen måske også, at det er okay at få et klask i røven. Det er selvfølgelig mere alvorligt, hvis det er en voldtægt, men jeg synes stadig ikke, at det er okay at give et klask i røven.«

Oplever du, at kvinder er blevet mere hysteriske?

»Måske er der bare kommet mere fokus på det. Måske har kvinder ikke talt frit om det før. Det skete før, men så har kvinderne måske tænkt, at sådan er det bare. Nu er man begyndt at tale om, at det ikke behøver at være sådan. Yngre og ældre mænd tror måske, at der ikke er nogen konsekvens ved, at de råber på gaden eller tager på en. Derfor er det fint, at der bliver talt om det, så de forstår, at det ikke er okay.«

Er der en risiko for, at mænd nærmest ikke tør nærme sig kvinder?

»Det tror jeg ikke. Man kan jo godt nærme sig hinanden uden at have fysisk kontakt. Man kan godt snakke til en person uden fysisk kontakt. Det synes jeg også er mere værd.«

Bjerne Johnsen, 72 år, pensionist.

Hvad synes du om hele debatten om sexchikane?

»Det er godt, at man tager diskussionen. Jeg har lært af min far, at når en dame siger nej, så skal man respektere det. Og så er der ikke noget med at gå ud over nogle grænser, som en kvinde ikke synes er i orden. Hvem der bliver hængt ud, eller hvordan de bliver hængt ud, er som sådan ligegyldigt.«

Hvis man gav en kvinde en klask bagi, er det så sexchikane?

»Ja. Fordi du ikke ved, om den person, der får et klask bagi, synes, at det er i orden. Så du skal lade være med at gøre det, før vedkommende synes, at det er i orden.«

Oplever du, at debatten om sexchikane har ændret sig? Er den blevet mere hysterisk?

»Det er blevet mere ærligt i dag. Kvinder begynder at reagere på nogle overgreb, der har fundet sted. Førhen kunne man, specielt hvis man var mand og høj-profileret i samfundet, godt tillade sig at gøre sådan noget. Det er uacceptabelt.«

Kan man ikke frygte, at mænd kan blive bange for overhovedet at nærme sig kvinder?

»Det er noget vrøvl. Jeg har selv været i starten af kæresteforhold, hvor damen, selv om hun havde fået bukserne af, og vi sådan set var enige, siden har sagt, at hun ikke havde lyst inden den seksuelle akt. Selvom jeg var meget opsat på det, accepterede jeg hendes nej. Når mænd taler om usagte signaler, er det noget vrøvl. Det er noget, man siger for at beskytte sig selv og for at få poleret sin manddom og magt. Det synes jeg ikke om.«

Kell Ingemann Sørensen, 52 år, sælger.

Synes du, at et klask i røven er udtryk for sexchikane?

»Ja, det vil jeg sige.«

Hvorfor?

»Fordi det er lidt grænseoverskridende. En ting er at give et klap på skulderen, men med et klask i røven, hvor det sker i de mere intime zoner, så er det noget andet.«

Synes du, at tiderne har ændret sig for, hvad man betragter som sexchikane?

»Nej, jeg tror bare, der er kommet mere fokus på det.

Flere medier og flere muligheder for at ytre sig.«

Oplever du en krænkelsekultur i Danmark?

»Nej, det synes jeg ikke. Ikke i de kredse, som jeg bevæger mig i.«

Der er nogle

mænd, der taler om, at hvis man fokuserer for meget på sexchikane, så kan mænd og kvinder nærmest ikke mødes. Hvordan ser du det?

»Man kan stadig væk godt komme med en kæk bemærkning. Det andet ligger fjernt for mig. Selvfølgelig er man en mand, men derfra så til at klaske en kvinde i røven, det er noget andet. Der er der en grænse, der bliver overskredet.«

”

Det er godt, at man tager diskussionen. Jeg har lært af min far, at når en dame siger nej, så skal man respektere det.

Bjerne Johnsen, pensionist